

тактика ведення пацієнтів з даною патологією, що визначає доцільність пошуку шляхів подальшого вирішення цієї проблеми.

Мета: ґрунтуючись на даних ретроспективного аналізу, вивчити показання та ефективність до використання різних методик видалення сторонніх тіл з ВЩП.

Матеріали та методи. На базі ЛОР клініки ХНМУ за період з 2014-2017 рр. на стаціонарному лікуванні знаходилося 1286 пацієнтів на хронічний верхньощелепний синусит. З них у 186 (14,5%) пацієнтів виявлений верхньощелепний синусит одонтогенної природи (жінок 103, чоловіків 83), в віці від 21 до 56 років. Для точного визначення розміру та місцезнаходження стороннього тіла, пацієнтам проводили рентгенографію та спіральну комп'ютерну томографію навколососових пазух носу.

Результати дослідження. Перші клінічні ознаки захворювання у більшості пацієнтів відмічались після перенесеного ГРВІ. Пацієнти скаржилися на порушення функції носового дихання, зниження нюху, відчуття тяжкості та дискомфорту в області проблемного синусу, біль з ірадіацією в скулову область та зуби, закладеність носу. Всі пацієнти за методом проведення хірургічного втручання з приводу видалення сторонніх тіл з ВЩП розподілялись на дві клінічні групи. Хворим І групи (112 пацієнтів) здійснена мікрогайморотомія у модифікації Рудакова. Пацієнтам ІІ групи (74 пацієнта) – ендоскопі-

чне втручання. В залежності від змін слизової оболонки синусу та місцезнаходження стороннього тіла проводилася радикальна або мікрогайморотомія з видаленням пломбірувального матеріалу та інших сторонніх тіл, обов'язково під контролем рентгенологічного дослідження. Основним показанням для проведення ендоскопічної гайморотомії були невеликі терміни знаходження стороннього тіла в синусі та відсутність виражених змін з боку слизової оболонки пазухи. Ця методика є більш фізіологічною, оскільки забезпечує умови нормального функціонування муко-циліарного кліренсу, чим сприяє скороченню періоду реабілітації хворих на 30% в порівнянні з пацієнтами І групи. Ефективність лікування оцінювали по відсутності ускладнень і появи рецидивів захворювання в післяопераційному періоді та елімінація сторонніх тіл з ВЩП.

Висновки. Ендоскопічна хірургія ВЩП стає дедалі популярним методом, але в деяких випадках класична гайморотомія є неминучою. Аналізуючи результати досліджень, всі методи дозволяють видалити стороннє тіло з ВЩП. Лікування хворих на верхньощелепний синусит одонтогенного походження потребує диференційного підходу у виборі методу оперативного втручання. Однак необхідно чітко розрізняти тактику втручання, ґрунтуючись на даних СКТ та рентгенографії по стану слизової оболонки та локалізації стороннього тіла ВЩП.

© М.І. Яценко, М.В. Калашник, О.В. Бондаренко, О.О. Анохіна, Є.В. Дьоміна, 2018

М.І. ЯЦЕНКО, О.В. КОЦАР, Ю.М. КАЛАШНИК, Н.О. ШУШЛЯПІНА (ХАРКІВ, УКРАЇНА)

МІКРОБІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНТИБІОТИКОЧУТЛИВОСТІ ШТАМІВ STAPHYLOCOCCUS AUREUS, ВИДЛЕНИХ ВІД ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ ПОЛІПОЗНИЙ РИНОСИНУСИТ

В Україні широка поширеність хронічного поліпозного риносинуситу (ХПРС) у структурі захворюваності ЛОР-органів має важливе медико-соціальне значення. При хронічних риносинуситах по даним різних авторів мікробна флора відрізняється значною варіабельністю з частотою розповсюдженості *Staphylococcus aureus* – 10-12%. Одним із найбільш частих проявів стафілококової інфекції є ураження органів дихання. Верхні дихальні шляхи несуть високе мікробне навантаження, оскільки їх слизова оболонка першою протистоїть дії різноманітних

факторів зовнішнього середовища. Найбільш небезпечними джерелами стафілококової інфекції є не хворі з гострою, клінічно вираженою формою інфекції (які зазвичай ізолюються), а носії. Санація стафілококових бактеріоносіїв – одна із найважливіших проблем сучасної медицини. Носії золотистого стафілококу є групою ризику до розвитку у них гнійних захворювань.

Метою даної роботи було встановлення поширеності циркуляції штамів *S. aureus* серед хворих на хронічний поліпозний риносинусит та визначення їх антибіотикочутливості.

Матеріал та методи дослідження. Для вирішення даної мети нами було обстежено 208 хворих на ХПРС віком від 25 до 45 років. В роботі були використані мікробіологічні методи ізоляції та ідентифікації вилучених від носіїв мікроорганізмів згідно із діючими нормативними документами МОЗ України. Чутливість виділених штамів *S. aureus* до хіміотерапевтичних препаратів вивчали на середовищі Мюллера-Хінтона (HiMedia, Індія) з застосуванням готових комерційних дисків (НИЦФ). Статистична обробка отриманих результатів проведена за допомогою стандартного пакету прикладних програм Biostat-4 та MicrosoftExcel 2000.

Результати мікробіологічних обстежень хворих виявили наявність штамів *S. aureus* і коагулазо-негативних стафілококів (CNS) (25 % і 65 %, відповідно). (Примітка: до CNS було включено *S. haemolyticus* – 93% від всіх виділених коагулазонегативних ізолятів та *S. cohnii*, *S. warneri* та *S. epidermidis*). Інші збудники, які були ідентифіковані як *S. pneumoniae*, *S. viridans*, *E.coli*, *P. aeruginosa* представлені значно меншою часткою (10 %).

У ході роботи визначена чутливість вилучених штамів стафілококів до 13 антимікробних препаратів різних груп, що мають найбільше

практичне значення для лікування стафілококової інфекції.

Встановлено, що найменшу активність відносно досліджених *S. aureus* мав азітроміцин та еритроміцин, відсоток чутливих до них штамів дорівнював 33,3 %. До метициліну кількість чутливих штамів *S. aureus* складала 83,3 %. До препаратів цефалоспоринового ряду – 98 % чутливих штамів. Слід відзначити, що частка чутливих штамів *S. aureus* до аміноглікозидів (амікацину, гентаміцину) дорівнювала 67%, відповідно. Аналогічні результати були отримані при визначенні чутливості до антибіотику лінкоміцину (67 %). Високу активність відносно стафілококів мав ципрофлоксацин, кількість чутливих штамів до нього складала 83,3%. Залишався високоактивним ванкоміцин щодо стафілококів, виділених від хворих на ХПРС (чутливість – 98%).

Таким чином, найбільшою активністю відносно штамів *S. aureus*, виділених зі слизової оболонки носової порожнини, крім ванкоміцину, мали антибактеріальні препарати цефалоспоринового ряду. Це робить їх антибіотиками вибору при емпіричному лікуванні істартової терапії хворих на хронічний поліпозний риносинусит стафілококової етіології.

© М.І. Яценко, О.В. Коцар, Ю.М. Калашник, Н.О. Шушляпіна, 2018

Р.А. АБИЗОВ, С.С. САМОЙЛЕНКО, Н.В. БОЖКО (КИЇВ, УКРАЇНА)

ВЧ-ЕЛЕКТРОЗВАРЮВАННЯ ТА ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНИЙ БІЛЬ

Біль як суб'єктивний феномен практично не піддається будь-якій об'єктивізації. За одним із влучних літературних висловів: «Біль - це сторожовий пес здоров'я, який може перетворюватись у дикого звіра». Кожний лікар знає, що біль може приносити нестерпні страждання пацієнту, знижувати якість його життя, збільшувати кількість звернень за невідкладною допомогою, а також кількість повторних госпіталізацій, призводити до втрати прибутків родини, деформувати психіку хворого і навіть повністю знищити людину як особистість (Л.Ф. Матюха, 2015).

Серед усіх видів болю особливе місце посідає післяопераційний больовий синдром. Він індукує розвиток хірургічної стрес-відповіді, яка полягає в сукупності ендокринних, метаболічних та запальних процесів і розвивається у відповідь на хірургічну травму та призводять до

порушення нормальної життєдіяльності усіх життєво важливих функцій та систем.

В ЛОР-клініці НМАПО ім. П.Л. Шупика з 2006 року в онкохірургії застосовується технологія ВЧ-електрозварювання (апарат ЭК-300М1). Окрім з'єднання тканин, що виходить з самої назви, вона дозволяє роз'єднувати тканини з мінімальним термічним та механічним руйнуючим впливом на оточуючі тканини. На брашні хірургічного інструменту подається струм в певній модуляції з визначеними хвильовими характеристиками, в результаті чого тканини “зварюються”, але залишаються практично живими, без утворення коагуляційного струпу внаслідок протеїн-асоційованої електротермічної адгезії тканин. Завдяки цьому досягається мала травматичність виконуваних маніпуляцій.

Так, в 2013-2017 р прооперовано 102 хворих з приводу раку гортані (в об'ємі ларингек-